

У сфері хорового мистецтва компетентність відіграє вагомую роль. Для успішної творчої роботи диригент повинен володіти певним комплексом знань, умінь та навичок, які дозволяють йому здійснювати професійну діяльність – керувати хоровим колективом, виховувати у студентів професійні уміння та навички співу в хорі, навчати методикам роботи з хором, розвивати творчу активність студентів, почуття прекрасного, формувати високі естетичні смаки, здатність розуміти і цінити витвори мистецтва [1].

Професійна підготовка майбутнього диригента пов'язана з вивченням предметів різних галузей (філософії, психології, педагогіки, музикознавства, мистецтвознавства), об'єднуючим чинником яких є диригентсько-хорова діяльність. Складовими елементами диригентсько-хорової підготовки є теоретичні, методичні і практичні дисципліни, які викладаються в різних формах (колективних, групових, індивідуальних): хоровий клас, практика роботи з хором, методика роботи з хором, хорове сольфеджіо, аналіз хорових творів, хорознавство, хорова література, вокальний ансамбль, хорове диригування, читання хорових партитур, аранжування та ін.

З огляду на вищезазначене, трактуємо компетентність майбутніх диригентів хору як комплекс знань, умінь та навичок, особистих якостей, які забезпечують педагогічну та виконавську хормейстерську діяльність, розвиток творчого потенціалу диригента, дають змогу вирішувати поставлені завдання в змінних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Асафьев Б.В. О хоровом искусстве: сб. статей. Л.: Музыка, 1980. 212 с.
2. Дворецкий И.Х. Давньогрецько-руський словник. Т. 1: А–Л / Сост. І. Х. Дворецкий; ред. С. І. Соболевського. М.: ГІС, 1958. 1043 с.
3. Новий словник іноземних слів. EdwART, 2009.
4. Новий словник методичних термінів і понять (теорія і практика навчання мовам) [ред. Є.Г. Азімов, А.Н. Щукін]. М.: ІКАР, 2009.
5. Безрукова В.С. Основи духовної культури. Енциклопедичний словник педагога. Екатеринбург: ГОУ ВПО УГТУ-УПИ, 2000. 937 с.
6. Смородинова М.В. К питанню о семантиці понять «компетенція» і «компетентність» у педагогічній науці // Молодий вчений. 2010. № 6. С. 324–326.
7. Довідник технічного перекладача. Інтенс. 2009–2013.
8. Mulder M., Weigel T. & Collins K. The concept of competence concept in the development of vocational education and training in selected EU member states. A critical analysis. *Journal of Vocational Education and Training*. 2006. Vol. 59. No 1. P. 65–85.
9. White R.W. Motivation reconsidered: The concept of competence. *Psychological review*, 1959. No 66.

Наталія ГАЛУШКО
(Харків, Україна)

ГУМАНІСТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІСТИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ

Криза сучасної цивілізації привела світову спільноту до усвідомлення необхідності гуманізації всіх сторін життя, в тому числі й сфери освіти. Основними орієнтирами гуманістичної освітньої парадигми виступають: визнання самоцінності особистості, особистісно-зорієнтоване навчання, духовне збагачення особистості.

Освіта як спосіб становлення людини в культурі є умовою існування і культури, і людини. Оскільки в сучасній освіті стає пріоритетом і знаходить статус цілі і цінності, то в систему педагогічної підготовки майбутнього вчителя виникає необхідність цілеспрямованої роботи

розвитку у нього гуманістичного світогляду, в основу якої має бути покладена «відповідальна свобода» в проектуванні, плануванні, реалізації та рефлексії.

Саме сьогодні освіта є могутнім чинником розвитку духовної та правової культури українського народу, відтворенням інтелектуальних і продуктивних сил суспільства, запорукою громадського миру і майбутніх успіхів у зміцненні й утвердженні авторитету України як суверенної, незалежної, демократичної та правової держави.

Освіта – складна система, що є підсистемою індивідуальної культури особистості. У філософії освіти саме поняття «освіта» розглядається як якийсь надбання особистості, що виявляється в її поведінці. Воно укладено в психіці суб'єкта, належить його індивідуальній культурі, формується в процесі придбання особистого досвіду пізнання світу.

У сьогоднішніх умовах розвитку освітнього процесу важливою умовою у вчителя є його особистісна зорієнтованість, яка в свою чергу спрямовується на те, щоб кожна особистість була повноцінною, самодостатньою, творчою, вільною та самодіяльною тощо. Саме в цьому і полягає гуманістична спрямованість освіти, об'єктом якої є особистість. Гуманістична спрямованість освіти залежить від створення передумов для самореалізації особистості, прагнення до свободи, творчості, відповідальності тощо.

Саме в кінці ХХ століття посилювся інтерес до гуманістичних питань, початок якого було покладено філософами: Сократом, Платоном, Арістотелем ще до появи педагогіки як самостійної науки (ХVI ст.). Пізніше гуманістичні ідеї розвивали Я. Каменський, Й. Песталоцці, А. Дістервег, К. Ушинський, Г. Сковорода та інші. Педагогіка збагачувалася новими теоріями і практикою у відповідності з потребами часу: вільного виховання (Ж. Руссо), прагматизму (Д. Дьюї), комуністичного виховання (Н. Крупська, А. Макаренко, В. Сухомлинський та інші). Новий етап в розвитку гуманістичної педагогіки визначився запровадженням особистісно-зорієнтованого навчання і виховання (Ш. Амонашвілі, І. Бех, В. Білоусова, С. Гончаренко, Ю. Мальований, О. Савченко, І. Якимянська).

Спираючись на досвід вчених-гуманістів, у змісті сучасної освіти повинні знайти відображення усі три сфери людського життя: духовна, соціальна і сфера життя природи, де сфера духовна визначає дві останні. Саме у цьому, на нашу думку, може набути сенсу гуманістична спрямованість сучасного змісту освіти, яка реалізується через загальний, інтелектуальний і моральний розвиток особистості.

Гуманістична спрямованість освіти змінює звичне уявлення про його цілі – формування «систематизованих знань, умінь і навичок».

В основі гуманізації освіти лежить ідея виховання в людині «людяності». Гуманізм відображає головні цінності цивілізації, але водночас підкреслює значимість кожної людини у всій повноті його буття. Основне завдання гуманізації освіти полягає в посиленні моральних основ, пов'язаних з розвитком світогляду і ціннісних орієнтацій.

Потреба в гуманізації освіти обумовлена, перш за все, досвідом світових воєн, поглинаючих колосальні людські та природні ресурси. Тому виникає необхідність у вихованні молодих людей в дусі миру, націленому на формування здатності до розуміння інших народів і культур, поваги до прав людей.

У Державній національній програмі «Освіта» («Україна ХХІ століття») зазначено, що національна спрямованість освіти, що полягає у невіддільності освіти від національного ґрунту, її органічному поєднанні з національною історією і народними традиціями, збереженні та збагаченні культури українського народу, визнанні освітою важливим інструментом національного розвитку і гармонізації національних відносин [3].

Відомо, що необхідність гуманістичної спрямованості освіти вперше обґрунтував один з лідерів гуманістичного напрямку К. Роджерс, який стверджував, що тільки розуміння і прийняття учня таким, яким він є, без авторитарного тиску з метою кардинально його змінити, робить процес формування особистості результативним [2, 14]. Отже, сутність гуманістичного напрямку

освіти полягає саме в дбайливому ставленні до особистості студента, у повазі до його особистісного «Я», у орієнтації на особистісну сутність кожного студента, прагнення надати певних умов до його розвитку відповідно вимогам сучасного суспільства, що в свою чергу сприяє формуванню у майбутніх учителів гуманістичного світогляду.

Проблема освіти особистості в педагогіці виступає як проблема індивідуального саморозвитку, а педагогічний процес – як суб'єкт-суб'єктні відносини, співробітництво, співтворчість дорослого і дитини, де домінує рівний, взаємовигідний обмін особистим сенсом і досвідом. Гідна мета виховання особистості – розвиток його як вільної індивідуальності, як самодостатності, незалежності кожного від усіх, а як свобода, що реалізується через відповідальне служіння іншим, що виявляється в зв'язках з іншими людьми.

Гуманістична спрямованість освіти змінює звичні уявлення про його цілі як формуванні «систематизованих знань, умінь і навичок». Саме таке розуміння мети освіти послужило причиною його дегуманізації, яка проявилася в штучному поділі навчання і виховання. В результаті політизації та ідеологізації навчальних програм і підручників виховне значення знань виявилось розмитим, відбулося їх відчуження. Ні середня, ні вища школа не стали трансляторами загальнолюдської й національної культури. Багато в чому дискредитована ідея трудового виховання, оскільки вона була позбавлена морально-естетичного боку. Сформована система освіти всі зусилля спрямовувала на те, щоб пристосувати до вихованців обставинами життя, вчила їх миритися з нібито неминучими труднощами, але не вчила гуманізації життя, змінювати її за законами краси. Сьогодні стало очевидним, що від змісту і характеру спрямованості особистості залежить вирішення гуманітарних проблем, безпека людини і навіть існування всього людства [1].

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що сфера освіти перебуває в постійній динаміці, реагуючи на зміни в суспільстві, сама впливає на стан середовища, зумовлюючи її потреби. У зв'язку з цим одним із завдань розвитку освіти є зміна структури змісту освіти, оскільки в освітньому процесі закладаються підвалини гуманістичного світогляду у майбутніх учителів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аксиологічний підхід до вивчення педагогічних явищ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/pedagogika-3/95.htm> [28.01.2019].
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття») [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-п> [30.01.2019].

Дана ДАНКО
(Ужгород, Україна)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Медико-соціальна робота – важливий аспект професійної діяльності майбутніх соціальних працівників [1; 2]. В Ужгородському національному університеті є певний досвід підготовки фахівців до цього виду діяльності. Так, підготовка студентів до медико-соціальної роботи передбачає 3 етапи: підготовчий (1-3 курси), основний (4 курс), спеціалізований (5 курс).

На першому етапі під час вивчення дисциплін «Вступ до спеціальності», «Медико-соціальні основи здоров'я», «Система організації соціальних служб», «Теорія соціальної роботи», «Методи соціальної роботи», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів» здійснюється теоретична підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності у сфері медико-соціальної роботи, а також практичне навчання, що передбачає організацію практики студентів у